

BOSNA I HERCEGOVINA
*Agencija za razvoj visokog
obrazovanja i osiguranje
kvaliteta/kvaliteta
Banja Luka*

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
*Агенција за развој високог
образовања и обезбјеђивање
квалитета
Бања Лука*

Agency for Development of Higher Education and Quality Assurance

**IZVJEŠTAJ O RADU AGENCIJE ZA RAZVOJ VISOKOG
OBRAZOVANJA I OSIGURANJE KVALITETA ZA PERIOD
od 01.01.2012. do 31.12.2012. godine**

(Usvojen na 49.sjednici Vijeća ministara BiH 08.05.2013.)

Banjaluka, mart 2013. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. INSTITUCIONALNO JAČANJE I MENADŽMENT	4
2.1. Finansiranje	5
2.1.1. Budžet Agencije	5
2.1.2. Budžet ADA projekta	5
2.1.3. Budžet zbirno	6
2.2. Javne nabavke	6
2.3. Finansijska revizija	Error! Bookmark not defined.
2.4. Razvoj ljudskih resursa i organizacija	7
2.4.1. Uredsko i arhivsko poslovanje	7
2.5. Institucionalna komunikacija	8
3. RAZVOJ VISOKOG OBRAZOVANJA	9
4. OSIGURANJE KVALITETA	13
5. MEĐUNARODNA SARADNJA	17
5.1. Članstvo Agencije u međunarodnim asocijacijama agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju	18
5.2. Saradnja sa regionalnim i evropskim agencijama za osiguranje kvaliteta i učešće na međunarodnim forumima za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju	18
6. PROVOĐENJE MEĐUNARODNO FINANSIRANIH PROJEKATA	19
6.1. Projekat „Podrška uspostavljanju i funkcioniranju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta 2009-2011“	19
6.2. Ostali međunarodni projekti	21
7. ZAKLJUČAK	23

1. UVOD

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta (u daljem tekstu: Agencija) bazirala je u 2012. godini svoje aktivnosti na Programu rada Agencije za 2012. godinu koji je usvojen na 18. sjednici Upravnog odbora Agencije, održanoj 28.5.2012. godine, nakon čega je Program dostavljen na usvajanje Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

U izvještajnom periodu Agencija je privela kraju donošenje dokumenata iz svoje nadležnosti u skladu sa Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 59/07 i 59/09). Nakon saglasnosti Upravnog odbora, Agencija je donijela *Preporuke o kriterijima i standardima ministarstvu Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima i Brčko distriktu BiH za osnivanje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te za prestrukturiranje studijskih programa, te Preporuke o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa*. Značajan dio aktivnosti bio je usmjeren na donošenje Kriterija za akreditaciju studijskih programa, kao dodatka Odluci o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova.

Izvršavajući nadležnosti iz oblasti akreditacije Agencija je imenovala prve komisije stručnjaka, na osnovu prijedloga nadležnih obrazovnih vlasti u pogledu izbora stručnjaka sa utvrđene liste stručnjaka. Kako je proces akreditacije tek započeo u 2012. godini, u narednom periodu očekuje se intenziviranje ovih aktivnosti, davanje preporuka o akreditaciji, te potpuna realizacija nadležnosti Agencije iz oblasti akreditacije propisanih članom 49. Okvirnog zakona.

Na međunarodnom planu Agencija je nastavila sa nadogradnjom uspostavljenih partnerskih odnosa sa evropskim i međunarodnim organizacijama za osiguranje kvaliteta u oblasti visokog obrazovanja, te intenziviranjem saradnje sa sličnim agencijama u regionu i šire. Agencija je uključena u više međunarodnih projekata iz ove oblasti, a međunarodni kredibilitet ojačan je uspješnom organizacijom Generalne skupštine i godišnjeg seminara Mreže agencija za osiguranje kvaliteta u centralnoj i istočnoj Evropi (CEENQA). Seminar u Sarajevu pod nazivom „Novi izazovi evropskog osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju“ okupio je predstavnike evropskih agencija za osiguranje kvaliteta, članica CEENQA-e, međunarodne i domaće stručnjake za osiguranje kvaliteta, te predstavnike visokoškolskih ustanova iz Bosne i Hercegovine.

U Bosni i Hercegovini u školskoj 2011/12. godini na 25 univerziteta i 19 visokih škola, prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine¹, u zimski semestar upisano je 122.419 studenata i apsolviranih. Visokoškolske ustanove, prema Okvirnom zakonu, mogu biti univerziteti i visoke škole².

¹ Saopštenje Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, broj 2, godina VII., 31.10.2012. godine

² Univerziteti pružaju obrazovanje u sva tri ciklusa studija, imaju najmanje 5 studijskih programa iz tri različite naučne discipline, dok visoke škole mogu pružati obrazovanje samo unutar prvog ciklusa (član 10. Okvirnog zakona).

U 2011. godini prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, diplomiralo je (završilo je prvi ciklus studija) 17.955 studenta, što je za 1,2 % manje u odnosu na školsku 2010. godinu. Magistriralo je i steklo naučni stepen magistra nauka 2.100 studenata, a doktoriralo je 189 doktorskih kandidata. Na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini radi ukupno 9.224³ izabranih nastavnika i saradnika. Ustavna nadležnost za sve nivoje obrazovanja je na entitetima, a u entitetu Federacija Bosne i Hercegovine je na kantonima, te Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.

U dijelu izvještajnog perioda Agencija je radila u uslovima privremenog finansiranja, te smanjenog iznosa odobrenih bužetskih sredstava zbog čega nije bilo moguće nastaviti sa jačanjem kadrovskih kapaciteta i približavanjem broja zaposlenih punoj sistematizaciji. I pored otežanih eksternih okolnosti, Agencija je u visokoj mjeri uspjela ispuniti suštinske ciljeve definisane Programom rada za 2012. godinu.

2. INSTITUCIONALNO JAČANJE I MENADŽMENT

Kako je institucionalna izgradnja Agencije kontinuiran proces od strateškog značaja za uspješno izvršavanje poslova iz nadležnosti Agencije, u posmatranom periodu su nastavljene aktivnosti na poboljšanju organizacionih, tehničkih i drugih uslova za kvalitetno obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti Agencije. U izvještajnom periodu provedene su aktivnosti na unapređenju organizacije i rukovođenja u Agenciji analizom i dopunom procedura za rukovođenje. U cilju optimizacije i informatizacije uredskog i arhivskog poslovanja u Agenciji, nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju sistema upravljanja dokumentima (eDMS projekat), koji omogućava upravljanje radnim tokovima i procedurama na bazi praćenja poslovnih dokumenata i predmeta u elektronskom obliku. U izvještajnom periodu okončane su aktivnosti na uspostavljanju IT mreže, servera i uvođenja IP telefonije što je, uz kontinuirano ažuriranje web stranice, imalo pozitivan efekat na horizontalnu i vertikalnu komunikaciju u Agenciju doprinoseći kvalitetnijem obavljanju poslova.

Agencija nije uspjela okončati i formalizirati sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta, premda su i u izvještajnom periodu napravljeni pomaci u tom smjeru. Zbog određenih eksternih ograničenja, Agencija nije izvršila predviđeni programski cilj izrade srednjoročne Strategije, te ta obaveza ostaje za realizaciju u 2013. godini.

³ Napomena Agencije za statistiku BiH: „*Budući da nastavnici i saradnici mogu da predaju na dvije ili više visokoškolskih ustanova, broj prikazan ekvivalentom pune zaposlenosti samo približno odgovara stvarnom broju fizičkih lica.*“

2.1. Finansiranje

2.1.1. Budžet Agencije

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2012. godinu („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 42/12) (u daljem tekstu: Zakon o budžetu) Agenciji su za rad dodijeljena sredstva u ukupnom iznosu od **1.152.000 KM**, od čega se na budžetska sredstva odnosi **1.091.369 KM**, a na sredstva donacije po osnovu projekta „Podrška uspostavljanju i funkcionisanju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta“ iznos od **60.631 KM**. Budžetski rashodi bez donacije su utvrđeni na nivou ispod osnovnog zahtjeva, odnosno utvrđenog budžeta za 2011. godinu.

Izvršenje budžeta Agencije bez donacije, u periodu od 01.01. do 31.12.2012. godine, iznosi 1.044.322 KM ili 96 %, kao i tekući izdaci koji su ostvareni u istom procentu.

2.1.2. Budžet ADA projekta

Neurošena sredstva projekta „Podrška uspostavljanju i funkcionisanju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta“, koji je finansirala Austrijska razvojna agencija – ADA (Ugovor o bespovratnim sredstvima broj: 8073-02/2009/1-LR/2009, zaključen 02.11.2009. godine), iz 2011. godine prenesena su u 2012. godinu u iznosu od 34.738,94 KM. Agencija je trebala da privremeno isfinansira aktivnosti projekta kao program posebne namjene iz budžeta u iznosu od 31.000 EUR ili 60.630,73 KM (10 % ukupnog iznosa bespovratnih sredstava po Ugovoru) u periodu produženja istog, zaključno sa 31.05.2012. godine, dok bi donator po usvajanju konačnog izvještaja, u posljednjem kvartalu 2012. godine, refundirao utrošena sredstva na JRT. Međutim, zbog nedovoljnosti odobrenih sredstava u prvom i drugom kvartalu 2012. godine, koja je proizašla iz uslova privremenog finansiranja i neusvajanja Zakona o budžetu u za to predviđenom roku, uz dati nivo operativnog budžeta Agencija je bila u mogućnosti samo da uz velike napore finansira redovne programske aktivnosti. Imajući u vidu naprijed navedeno donator je na zahtjev Agencije dao saglasnost za uplatu 75 % (23.250 EUR ili 45.473,05 KM) preostalih bespovratnih sredstava, koja su uplaćena 11. maja 2012. godine, dok ostatak u iznosu od 25 % (7.750 EUR ili 15.157,68 KM) Agencija nije uspjela da isfinansira kao program posebne namjene iz budžeta. Ukupno raspoloživa donatorska sredstva u 2012. godini su iznosila 80.211,99 KM.

Izvršenje ukupnih sredstava projekta, na osnovu analize raspoloživih sredstava iz ISFU sistema Ministarstva finansija i trezora BiH zaključno sa 31.12.2012. godine, iznosi 70.806 KM ili 88 %.

2.1.3. Budžet zbirno

Ukupna sredstva kojima je Agencija mogla raspolagati u periodu od 01.01. do 31.12.2012. godine iznose **1.186.738,94 KM** (sredstva odobrena budžetom za 2012. godinu u iznosu od 1.152.000 KM i prenesena neutrošena namjenska sredstva po osnovu donacije Austrijske razvojne Agencije u iznosu od 34.738,94 KM). Budžet Agencije za 2012. godinu je umanjen za 22 % u odnosu na 2011. godinu. Agencija je na svoje aktivnosti utrošila 1.115.128 KM ili 94 % sredstava koja su joj bila na raspolaganju. Izvršenje na kapitalnim izdacima se odnosi na prenesena sredstva iz donacije što je u skladu sa Zakonom o budžetu.

Finansijski izvještaj Agencije za period od 01.01. do 31.12.2012. godine je izrađen u za to zakonom određenom roku i proceduri, te dostavljen Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine. Uz puno uvažavanje situacije u kojoj se nalaze institucije Bosne i Hercegovine kada je u pitanju finansiranje, a prije svega restriktivnost u zapošljavanju, napominjemo da je Agencija uložila velike napore da bi uspjela da realizuje aktivnosti utvrđene Programom rada za 2012. godinu uz nivo sredstava koji joj je bio na raspolaganju.

2.2. Javne nabavke

U toku izvještajnog perioda Agencija je javne nabavke provodila u skladu sa okvirnim Planom javnih nabavki za 2012. godinu koji je izrađen na osnovu Zahtjeva za dodjelu sredstava iz budžeta za 2012. godinu i prilagođen uslovima privremnog finansiranja i kasnije usvojenom budžetu za 2012. godinu. Planom javnih nabavki su objedinjene nabavke koje se finansiraju iz budžetskih sredstava i nabavke koje se finansiraju iz sredstava projekta „Podrška uspostavljanju i funkcionisanju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta“, a u cilju racionalizacije troškova provođenja samih postupaka.

Ukupna vrijednost okončanih postupaka javnih nabavki u Agenciji, po generisanom izvještaju iz WisPPA sistema Agencije za javne nabavke Bosne i Hercegovine, iznosi 89.731,58 KM bez PDV-a, zaključno sa 31.12.2012. godine. Postupci javnih nabavki provedeni su u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i internim podzakonskim aktima, i to putem: otvorenog postupka, konkurentskog zahtjeva i direktnog sporazuma. (Tabela 1.)

Tabela 1. Struktura javnih nabavki po predmetu nabavke i vrsti provedenih postupka

R. br.	Vrsta postupka	Vrijednost u KM bez PDV - a			Ukupna vrijednost
		Robe	Usluge	Radovi	
1	Otvoreni postupak*	0,00	4.651,00	0,00	4.651,00
2	Konkurentski zahtjev	18.775,89	41.993,81	0,00	60.769,70
3	Direktni sporazum	10.737,32	13.429,12	144,44	24.310,88
	Ukupna vrijednost	27.248,31	60.073,93	144,44	89.731,58

*Izvršenje na osnovu zaključenog okvirnog sporazuma.

3.3. Finansijska revizija

Kancelarija za reviziju institucija Bosne i Hercegovine od osnivanja Agencije pregleda njeno poslovanje i finansijsko izvještavanje. U višegodišnjoj dvosmjernoj komunikaciji s Kancelarijom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine, Agencija je značajno unaprijedila sistem internih kontrola, donošenjem novih i unapređenjem postojećih pravila, te nastojanjem da realizuje date preporuke, a sve u cilju racionalnog raspolaganja javnim sredstvima. Ta praksa će biti nastavljena i ubuduće.

Kancelarija za reviziju institucija Bosne i Hercegovine je u postupku završne revizije finansijskih izvještaja i usklađenosti poslovanja Agencije sa odgovarajućim zakonima i propisima za 2011. godinu, izrazila pozitivno mišljenje sa isticanjem predmeta po dva osnova. (*Izveštaj o finansijskoj reviziji Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta za 2011. godinu, broj: 01-02-/03-08-16-1-485/12 od 27.06.2012. godine, www.revizija.gov.ba*). Agencija je po prijemu nacрта Izvještaja o reviziji za 2011. godinu, dostavila odgovor Kancelariji za reviziju intitucija Bosne i Hercegovine o preduzetim aktivnostima radi prevazilaženja identifikovanih slabosti i nedostataka. Tokom postupka prethodne finansijske revizije za 2012. godinu, timu Kancelarije za reviziju institucija Bosne i Hercegovine su predočeni svi dokazi u vezi sa realizacijom navedenih preporuka iz Izvještaja o reviziji za 2011. godinu.

2.4. Razvoj ljudskih resursa i organizacija

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije, sistematizirano je 35 radnih mjesta. Na dan 31.12.2012. godine ukupna popunjenost je 57,14 % u odnosu na sistematizirani broj radnih mjesta, odnosno 20, i to: tri imenovana lica, devet državnih službenika i osam zaposlenika, te tri lica po osnovu ugovora o djelu. Za dva radna mjesta: viši stručni saradnik za visoko obrazovanje i viši stručni saradnik za osiguranje kvaliteta okončana je procedura prijema u skladu sa Zakonom o državnoj službi u institucijama Bosne i Hercegovine. Zbog privremenog finansiranja institucija BiH, nije bilo prijema pripravnika i državnih službenika kako je planirano Programom rada za 2012. godinu. Iz oblasti radnih odnosa urađeno je 65 rješenja koja se odnose na ostvarivanje prava zaposlenih (godišnji odmor, priznavanje prava na novčanu naknadu, plaćeno odsustvo), te sačinjen Plan korištenja godišnjih odmora za 2012. godinu. U saradnji sa Agencijom za državnu službu, državni službenici Agencije su redovno pohađali obuke prema programu Agencije za državnu službu.

2.4.1. Uredsko i arhivsko poslovanje

Preduzete su određene aktivnosti u cilju pravilnog funkcioniranja uredskog poslovanja, sačinjene su sve potrebne evidencije, uspostavljena Arhivska knjiga i izvršen odabir registraturske građe koji je nastao u dosadašnjem radu Agencije. Izvršena je analiza Liste registraturske građe i u narednom periodu pristupiće se izmjeni i dopuni Liste u saradnji sa Arhivom Bosne i Hercegovine s obzirom da je uočeno da nisu predviđeni svi akti koji se odnose na rad Agencije. U izvještajnom periodu u djelovodni protokol zavedeno je 1134 predmeta. U izvještajnom periodu su načinjeni određeni pomaci na arhiviranju građe koja je

nastala u dosadašnjem radu Agencije, i dostavljanje izvoda iz arhivske knjige Agencije (kopija arhivske knjige) Arhivu Bosne i Hercegovine i ove aktivnosti biće nastavljene i u 2013. godini.

2.5. Institucionalna komunikacija

S ciljem realizacije i prezentacije ključnih zadataka Agencije u izvještajnom periodu nastavljene su aktivnosti na daljem razvoju i unapređenju komunikacionih aktivnosti. U okviru odnosa s javnošću, a u skladu sa Programom rada za 2012. godinu, nastavljene su i pokrenute nove komunikacione aktivnosti s primarnim ciljem podizanja svijesti javnosti i akademske zajednice o značaju osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini. Kako je fokus komunikacionih aktivnosti usmjeren na edukaciju i informisanje pojedinih ciljnih grupa, uspješno su realizovane planirane aktivnosti koje se odnose na organizaciju događaja sa predstavnicima studenata, nadležnih obrazovnih vlasti, te visokoškolskih ustanova s ciljem promocije Agencije i njenih nadležnosti u oblasti akreditacije i razvoju sistema osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini. Predmetne aktivnosti realizovane su u okviru ADA projekta kao dio treće komponente navedenog projekta – Podizanje svijesti javnosti o značaju osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju.

Nakon što je krajem prošle godine odštampana prva publikacija u izdanju Agencije pod nazivom „Osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju – Evropska iskustva i prakse“, u posmatranom periodu kreirana je i odštampana nova publikacija Agencije pod nazivom „Zbirka dokumenata“ koja je pripremljena na B/H/S i engleskom jeziku. Dokumenti predstavljeni u navedenoj Zbirci nastali su kao rezultat rada Agencije u izvršavanju zakonskih nadležnosti u razvoju visokog obrazovanja i osiguranju kvaliteta u Bosni i Hercegovini.

Takođe je pripremljena i finalna publikacija ADA projekta u kojoj su predstavljeni rezultati i aktivnosti projekta „Podrška uspostavljanju i funkcionisanju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta 2009-2011“ – ADA, tokom dvije i po godine implementacije ovog projekta.

U posmatranom periodu pripremljen je i odštampan promotivni materijal Agencije koji je uključivao štampu plakata, blokova, cekera i olovaka. Navedeni materijali koji su realizovani sredstvima ADA projekta, korišteni su s ciljem promocije Agencije tokom Generalne skupštine i godišnjeg seminara Mreže agencija za osiguranje kvaliteta u centralnoj i istočnoj Evropi (CEENQA) u Sarajevu.

U izvještajnom periodu održane su tri konferencije za novinare i to dvije u Banjaluci i jedna u Sarajevu nakon događaja u organizaciji Agencije sa vrlo dobrom posjećenošću i zainteresovanošću medija. Javnost je obavještavana o radu Agencije putem saopštenja za javnost povodom ključnih aktivnosti Agencije u ovom periodu: donesene Preporuke nadležnim obrazovnim vlastima; Seminar o ulozi studenata u reformi visokog obrazovanja i osiguranju kvaliteta; Uloga nadležnih obrazovnih vlasti u postupku akreditacije visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini; Generalna skupština i godišnji seminar

CEENQA –e, Čestitka povodom početka akademske godine, EURASHE seminar o primjeni internog i eksternog osiguranja kvaliteta, Imenovanja komisija za akreditaciju, Treća generalna skupština ENQA-e, Javne konsultacije o dokumentima Agencije, Sedmi evropski forum osiguranja kvaliteta i dr. Takođe, kontakti sa javnošću u ovom periodu uključivali su intervjue, fono i video izjave o aktivnostima Agencije, pisane odgovore na upite medija, kao i odgovore drugim zainteresovanim licima.

Što se tiče postupanja Agencije u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama, Agencija je donijela više rješenja kojima se odobrava pristup informacijama i dostavila tražene informacije podnosiocima zahtjeva.

Kao stalna aktivnost kontinuirano su obavljani poslovi prikupljanja informacija i ažuriranja internet prezentacije Agencije koja se svakodnevno nadopunjuje na četiri jezika, službenim jezicima u Bosni i Hercegovini i engleskom jeziku.

3. RAZVOJ VISOKOG OBRAZOVANJA

Prema Programu rada Agencije za 2012. godinu glavni zadaci u Sektoru za razvoj visokog obrazovanja odnosili su se na:

- analizu provođenja dodatka diplomu na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, te analizu usklađenosti s EU modelom
- donošenje Kriterija za akreditaciju studijskih programa, kao dodatka Odluci o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova
- pregled ispunjenosti (primjene instrumenata) propisanih Kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova
- analizu postojećeg stanja provođenja Bolonjskog procesa na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini
- davanje preporuke o najnižim školarinama za sve studente na akreditovanim visokoškolskim ustanovama, s ciljem usklađivanja najnižih školarina na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine
- organizovanje konferencije o pregledu stanja u visokom obrazovanju na osnovu rezultata provedenih aktivnosti Agencije/Sektora za razvoj visokog obrazovanja u 2012. godini.

U cilju realizacije aktivnosti analize provođenja dodatka diplomu na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, te analize usklađenosti s EU modelom, izvršeno je prikupljanje i analiza zakona o visokom obrazovanju i podzakonskih dokumenata donesenih od strane nadležnih obrazovnih vlasti, kojima je regulisana predmetna oblast, kao i analiza modela dodatka diplomu koji je definisan u Evropskoj uniji.

Na osnovu provedenog istraživanja i u skladu sa dokumentom Agencije „Uputstvo o formi i sadržaju diplome i dodatka diplome koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove“, na sastanku sa nadležnim obrazovnim vlastima predstavljeni su nalazi analize i date preporuke i savjeti za usklađivanje sa relevantnim dokumentom. Generalna preporuka Agencije je da se u

okviru nadzora koji vrše prosvjetni inspektori nad primjenom zakona i drugih propisa na visokoškolskim ustanovama, provede pregled primjene „Uputstva o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomi koji izdaju akreditirane visokoškolske ustanove“.

Kako je u fokus rada stavljena izrada Kriterija za akreditaciju studijskih programa, kao dodatka Odluci o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova, formirana je komisija u kojoj učestvuju predstavnici Sektora za razvoj visokog obrazovanja, Sektora za osiguranje kvaliteta i Sektora za pravne, kadrovske, finansijske i opšte poslove. Kao predaktivnost organizovana je radionica na kojoj je aktivno učestvovalo 25 učesnika sa iskustvom u komisijama za akreditaciju studijskih programa u okviru ESABIH Tempus projekta, među kojima su bili predstavnici akademske zajednice, predstavnici Agencije i visokoškolskih ustanova sa iskustvom sekretara i predstavnici visokoškolskih ustanova sa iskustvom u timu za pripremu samoevaluacionog izvještaja. Cilj radionice bio je da se prenesu iskustva i rasprave o svim aspektima procesa akreditacije, te izvrši analiza primjenjivosti Kriterija za studijske programe koji su izrađeni u okviru EU Tempus ESABIH projekta, a o kojima su obavljene javne konsultacije i koje je razmatrao Upravni odbor u 2011. godini. Radionica je finansirana sredstvima Austrijske razvojne agencije u okviru projekta „Podrška uspostavljanju i funkcionisanju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta 2009 -2011“.

Agencija je završila izradu dokumenata i obavila javne konsultacije sa nadležnim obrazovnim organima, Agencijom za akreditaciju Republike Srpske i visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini. Nakon analize pristiglih komentara, te na osnovu sugestije učesnika u procesu javnih konsultacija da je neophodno organizovati stručnu raspravu o dokumentu sa predstavnicima akademske zajednice u Bosni i Hercegovini, Agencija je 27.12.2012.godine organizovala konsultativni sastanak sa predstavnicima visokoškolskih ustanova i naj taj način je realizovana aktivnost foruma/debata o Kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova sa fokusom na Kriterije za akreditaciju studijskih programa i studijskih programa za učenje na daljinu. Organizacija foruma/debata je planirana u univerzitetskim centrima, ali zbog godine štednje i smanjenih sredstava finansiranja organizovan je jedan događaj na koji su pozvani predstavnici 45 visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.

Svi opravdani komentari i sugestije na dodatak Odluci o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova su ugrađeni u Nacrt dokumenta i upućeni Upravnom odboru Agencije radi davanja saglasnosti.

U toku 2012. godine započela je realizacija istraživanja o ispunjenosti propisanih kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini i istraživanje postojećeg stanja u provođenju Bolonjskog procesa na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini. Istraživanje je realizovano metodom anketiranja visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.

U skladu sa referentnim dokumentima Agencije „Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova“ i „Odluka o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini“, a u cilju podsticanja ustanova na što viši nivo ispunjenosti kriterija za akreditaciju, kreiran je anketni upitnik, elektronskim putem prosljeđen svim visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, pružena pomoć radi efikasnijeg provođenja procesa anketiranja, urađena analiza prispjelih podataka i stavova 30 visokoškolskih ustanova, te izrađene preporuke i savjeti.

U januaru 2013. godine biće završena obrada podataka iz istraživanja o postojećem stanju u provođenju Bolonjskog procesa na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini, te objedinjeni rezultati i zaključci istraživanja.

Prema programu rada Sektora planirana je realizacija konferencije o pregledu stanja u visokom obrazovanju na osnovu rezultata provedenih aktivnosti Agencije/Sektora za razvoj visokog obrazovanja u 2012. godini, međutim zbog smanjenja budžetskih sredstava nisu postojale mogućnosti za realizaciju pomenute aktivnosti.

Aktivnost davanja preporuke o najnižim školarinama za sve studente na akreditiranim visokoškolskim ustanovama s ciljem usklađivanja najnižih školarina na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine nije izvršena, jer se navedena preporuka odnosi na akreditovane ustanove, a proces akreditacije nije završen, već je tek počeo u 2012. godini.

U izvještajnom periodu redovno je realizovana aktivnost davanja savjeta i informacija zainteresiranim stranama, o pitanjima iz svoje nadležnosti. Komunikacija je obavljana putem dopisa, e-putem ili na usmeni upit. Zainteresirane strane, studenti, kandidati za upis, roditelji, nevladine organizacije, predstavnici domaćih i stranih institucija su informisani u skladu sa nadležnostima Agencije ili upućivani na relevantne izvore informacija u Bosni i Hercegovini.

Tokom 2012. godine kontinuirano je, na osnovu informacija nadležnih obrazovnih vlasti, izvršavana programska aktivnost prikupljanja i ažuriranja podataka u informativnom pregledu visokoškolskih ustanova u Bosni Hercegovini, pripadajućih organizacionih jedinica i studijskih programima na sva tri ciklusa studija koji se realizuju na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini.

Ažurirane su redovno i baze podataka o nadležnim ministarstvima, kontakt podacima visokoškolskih ustanova, rektorima/direktorima i QA koordinatorima.

U okviru tekućih aktivnosti, u saradnji sa ostalim sektorima Agencije, realizovani su poslovi:

- pripreme i pisanja Samoevaluacijskog izvještaja Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u okviru CUBRIK Tempus projekta,
- realizacije Programa jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini (SPI) u okviru kojeg je Agencija korisnica programa,
- učešća predstavnika Sektora u projektima Agencije.

Red. broj	Aktivnost	Rok	Realizacija aktivnosti
1.	Preporuke o kriterijima i standardima ministarstvu Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima i Brčko distriktu BiH za osnivanje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te za prestrukturisanje studijskih programa	Januar	Aktivnost realizovana ("Službeni glasnik BiH", broj: 13/12)
2.	Preporuke o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa	Januar	Aktivnost realizovana ("Službeni glasnik BiH", broj: 13/12)
3.	Analiza sprovođenja Dodatka diplomi na VŠU u Bosni i Hercegovini, te analiza usklađenosti s EU modelom	Mart	Aktivnost realizovana
4.	Analiza podataka vezanih za studijske	Juni/Juli	

	programe (Kriteriji za akreditaciju studijskih programa)		Aktivnost realizovana
5.	Forumi/debate o Kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova i o ostalim temama vezanim za razvoj visokog obrazovanja	Septembar/ oktobar	Aktivnost realizovana
6.	Davanje preporuke o najnižim školarinama za sve studente na akreditiranim VŠU, s ciljem usklađivanja najnižih školarina na cijeloj teritoriji BiH	Septembar/ oktobar	Aktivnost nije realizovana (proces akreditacije visokoškolskih ustanova u BiH nije završen)
7.	Pregled ispunjenosti (primjene instrumenata) propisanih Kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova	Oktober	Aktivnost realizovana
8.	Kriterijumi za akreditaciju studijskih programa, kao dopuna Odluke o kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini	Novembar	Završen nacrt dokumenta
9.	Analiza postojećeg stanja provedbe Bolonjskog procesa na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini	Novembar	Aktivnost u toku
10.	Konferencija o pregledu stanja u visokom obrazovanju na osnovu rezultata sprovedenih aktivnosti Agencije/Sektora za razvoj visokog obrazovanja u 2012.godini	Decembar	Nije realizovano (nedostatak finansijskih sredstava zbog smanjenog budžeta Agencije)
11.	Prikupljanje podataka relevantnih za razvoj visokog obrazovanja u skladu s nadležnostima	Kontinuirano	Aktivnost realizovana
12.	Davanje savjeta o politici rada i razvoja ministarstvu Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima i Brčko distriktu BiH	Kontinuirano	Aktivnost realizovana
13.	Davanje savjeta i informacija o pitanjima iz svoje nadležnosti zainteresovanim stranama	Kontinuirano	Aktivnost realizovana

Tabela 1. Planirane i realizovane aktivnosti Sektora za razvoj visokog obrazovanja

4. OSIGURANJE KVALITETA

U skladu sa Programom rada za 2012. godinu jedan od bitnih zadataka Sektora za osiguranje kvaliteta bila je izrada *Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta visokoškolskih ustanova i studijskih programa* koja je nakon okončanih javnih konsultacija dobila saglasnost Upravnog odbora Agencije, te je upućena na objavljivanje u Službeni glasnik Bosne i Hercegovine.

U ovom periodu urađena je i analiza liste domaćih i međunarodnih stručnjaka po naučnim, odnosno umjetničkim oblastima i poljima, na temelju čega će se po objavljivanju navedene Odluke u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, raspisati konkurs za izbor stručnjaka s fokusom na stručnjake iz naučnih/umjetničkih oblasti i polja za koja se utvrdilo da nedostaju na postojećoj listi. Uporedo s ovom aktivnošću redovno su vršena i ažuriranja personalnih i profesionalnih podataka stručnjaka s liste.

U izvještajnom periodu predstavnici Sektora učestvovali su u radu Radne grupe za izradu Odluke o dopuni kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini. Nakon provedenih javnih rasprava sa visokoškolskim ustanovama i nadležnim obrazovnim organima od 08–29. novembra 2012. godine, organiziran je još jedan radni sastanak sa predstavnicima visokoškolskih ustanova 27.12.2012. godine u Banjaluci.

U izvještajnom periodu izrađeni su i prijedlozi dva interna instruktivna akta Agencije (Izrada Instrukcija o imenovanju Komisije stručnjaka i Instrukcija o davanju preporuke).

U pogledu kontinuiranih aktivnosti Sektor je, na temelju člana 49. alineja 4) Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, pripremio rješenja o imenovanju osam komisija domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova na temelju prijedloga nadležnih obrazovnih vlasti u pogledu izbora s liste stručnjaka za sljedeće visokoškolske ustanove:

1. **Univerzitet u Zenici** (na prijedlog Ministarstva za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona)
2. **Univerzitet za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka** (na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske)
3. **Visoka škola „Banja Luka College“** (na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske)
4. **Nezavisni univerzitet Banja Luka** (na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske)
5. **Univerzitet za poslovne studije Banja Luka** (na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske)
6. **Visoka škola za uslužni biznis Sokolac** (na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske)
7. **Univerzitet u Istočnom Sarajevu** (na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske)
8. **Univerzitet u Banjoj Luci** (na prijedlog Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske)

Sektor je zaprimio 24. decembra 2012. godine dva zahtjeva nadležne obrazovne vlasti, Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske, za davanje preporuke o akreditaciji na osnovu mišljenja komisija stručnjaka, ali do izdavanja preporuka u 2012. godini nije došlo zbog formalno proceduralnog propusta o čemu je obaviještena Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske.

U izvještajnom periodu Sektor je uspostavio Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini u „pisanjoj“ formi dok je izrada u „elektronskoj“ formi još u toku.

Takođe, predstavnici Sektora u izvještajnom periodu bili su uključeni u sljedeće aktivnosti:

- organizacija i realizacija generalne skupštine CEENQA koja je održana u Sarajevu od 10-12.05.2012. godine na kojoj su učestvovali predstavnici agencija za osiguranje kvaliteta iz jugoistočne Evrope.
- realizacije Tempus projekata kao što su: CUBRIC, SHEQA, ESABIH i dr.
- organizacije i realizacije radnog sastanka pod nazivom „Uloga nadležnih obrazovnih vlasti u postupku akreditacije visokoškolskih ustanova u BiH“, održanog 19.04.2012. godine u Banjoj Luci, te niza radnih i konsultativnih sastanaka s nadležnim obrazovnim vlastima (16.05.2012.godine - sastanak sa Ministarstvom obrazovanja Zeničko-dobojskog kantona, 29.05.2012.godine - sastanak sa Ministarstvom obrazovanja Unsko-sanskog kantona, 30.05.2012.godine - sastanak sa Ministarstvom obrazovanja, nauke, kulture i sporta Tuzlanskog kantona i 07.12.2012.godine - sastanak s Agencijom za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske.
- organizacije Seminara o ulozi studenata u reformi visokog obrazovanja i osiguranju kvaliteta, održanog 29-31.03.2012. godine u Banjoj Luci.
- organizacije Radionica „U susret prvoj akreditaciji“, održane 31.05.2012. godine u Banjoj Luci.

U izvještajnom periodu dodatne aktivnosti Sektora za osiguranje kvaliteta, po nalogu direktora, odnosile su se na prikupljanje i obradu *Podataka iz oblasti akreditacije u zemljama regiona i šire*, te i u izradi publikacije Zbirka dokumenata Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta.

Planirane i realizovane aktivnosti Sektora za osiguranje kvaliteta prikazane su u sljedećoj tabeli:

Redni broj	Aktivnost	Rok	Realizacija aktivnosti
1.	Analiza liste domaćih i međunarodnih stručnjaka za proteklu godinu i prijedlog izmjene Odluke o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka	Februar	Aktivnost je realizovana Usvojena je Odluka o izmjenama i dopunama odluke o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka i u toku je objavljivanje u Službenom glasniku BiH.
2.	Ažuriranje podataka o domaćim i međunarodnim stručnjacima sa utvrđene liste stručnjaka	Kontinuirano	Aktivnost je realizovana

3.	Izrada prijedloga internih akata Agencije (Izrada Instruktivnog akta Agencije o imenovanju Komisije stručnjaka)	Mart	Aktivnost je realizovana Urađeni su prijedlozi
4.	Raspisivanje Javnog konkursa za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka	Septembar	Aktivnost je pomjerena
5.	Izbor stručnjaka koji zadovoljavaju kriterije iz Odluke o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka	Oktober	Rok je pomjeren jer je vezan za aktivnost objavljivanja Javnog konkursa
6.	Saradnja sa nadležnim ministarstvima obrazovanja u BiH i Odjeljenju za obrazovanje Brčko distrikta BiH radi usvajanja liste stručnjaka	Septembar/ Oktober	Rok je pomjeren jer je vezan za aktivnost objavljivanja Javnog konkursa
7.	Sastanci, konferencije, okrugli stolovi, savjetovanja osoblja iz nadležnih ministarstava i visokoškolskih ustanova	Kontinuirano	Aktivnost je realizovana <ul style="list-style-type: none"> - Održan Seminar o ulozi studenata u reformi visokog obrazovanja i OK, Banja Luka, 29-31.03.2012.g. - CEENQA, Generalna skupština 10-12.05.2012.g. u Sarajevu - Radionica „U susret prvoj akreditaciji“, Banja Luka, 31.05.2012
8.	Imenovanje komisija stručnjaka u pogledu izbora s liste stručnjaka	Kontinuirano	U 2012-oj godini imenovano je osam Komisija stručnjaka
9.	Davanje preporuke o akreditaciji nadležnim ministarstvima na osnovu mišljenja komisija	Kontinuirano	Sektor je zaprimio 24. decembra 2012. godijne dva zahtjeva za davanje preporuke o akreditaciji na

	stručnjaka		osnovu mišljenja komisija stručnjaka od nadležne obrazovne vlasti, ali do izdavanja preporuka u 2012. godini nije došlo zbog formalno proceduralnog propusta o čemu je obaviještena Agencija za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske.
10.	Ocjenjivanje usklađenosti rješenja o akreditaciji	Kontinuirano	Realizacija aktivnosti je vezana za dobijanje preporuke o akreditaciji VŠU, te kako Agencija još nije dala niti jednu preporuku nije izvršena niti jedna ocjena usklađenosti.
11.	Uspostava i vođenje Državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini	Kontinuirano	Sektor je uspostavio Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini u „pisanoj“ formi dok je izrada u „elektronskoj“ formi još u toku
12.	Objavljivanje liste akreditovanih VŠU na web stranici Agenije i u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine	Kontinuirano	Realizacija aktivnosti je vezana za upis u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u BiH
13.	Analiza kvaliteta, utvrđivanje standarda kvaliteta, davanje preporuka za otklanjanje nedostataka	Nakon završenog ciklusa	Realizacija aktivnosti je vezana za analizu svih Izveštaja o eksternoj analizi kvaliteta VŠU u BiH, te kako Agencija nije zaprimila ni jedan Izveštaj o eksternoj analizi kvaliteta nije, dakle, ni moguće krenuti u realizaciju ove aktivnosti
14.	Davanje savjeta i informacija zainteresiranim stranama	Kontinuirano	Aktivnost realizovana u skladu sa OZVO
15.	Konsultativni sastanci sa nadležnim obrazovnim organima	Po potrebi	Aktivnost realizovana: 1. radni sastanak pod nazivom „Uloga nadležnih obrazovnih vlasti u postupku

			akreditacije VŠU u BiH“,19.04.2012.g., u BL
			2. 16.05. 2012.g sastanak sa MOBZDK
			3. 29.05.2012.g sastanak sa MOUSK
			4. 30.05.2012.g sastanak sa MONKSTK
			5. 07.12.2012. sastanak s HEAARS

Tabela 2. Planirane i realizovane aktivnosti Sektora za osiguranje kvaliteta

5. MEĐUNARODNA SARADNJA

Budući da razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta ima značajan evropski kontekst, Agencija je i u izvještajnom periodu imala brojne međunarodne aktivnosti preduzimate u cilju prenošenja dobrih evropskih praksi, te stvaranja prepoznatljivosti Agencije i u Bosni i Hercegovini i u Evropi.

5.1.Članstvo Agencije u međunarodnim asocijacijama agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju

Ove aktivnosti provođene su u cilju realizacije člana 48. alineja 9) Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, prema kojem je Agencija nadležna za „predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim organizacijama za kvalitet u visokom obrazovanju“. Zaključkom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine broj: 05-07-3601-22/09, usvojenog na 105. sjednici održanoj 18.11.2009. godine, dato je ovlaštenje Agenciji da pokrene proceduru učlanjenja u sljedeće četiri evropske i međunarodne asocijacije: ENQA – *Evropska asocijacija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju* (www.enqa.eu), EQAR – *Evropski registar agencija za osiguranje kvaliteta* (www.eqar.eu)⁴, INQAAHE – *Međunarodna mreža agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju*

⁴ Kada je u pitanju EQAR, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 52. sjednici održanoj 12.6.2008. godine donijelo Odluku o učlanjenju Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u EQAR (SM broj 108/08 od 12.6.2008. godine). Ta odluka je realizirana, imenovan je predstavnik Bosne i Hercegovine u Skupštini EQAR-a, tako da je Bosna i Hercegovina punopravni član ove asocijacije na političkom nivou. EQAR je svojim statutom definirao tri vrste statusa: članstvo na nivou vlada (koje je učlanjenje Bosna i Hercegovina uspješno okončala), članstvo društvenih partnera (social partners membership) i upis agencija u registar (to be listed in the Register).

(www.inqaahe.org) i CEENQA – Mreža agencija za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju centralne i jugoistočne Evrope (www.ceenetwork.hu):

Agencija je okončala prvu fazu učlanjenja u međunarodne asocijacije za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju dostigavši stepen članstva u navedenim asocijacijama koji je moguć. Agencija je postala punopravna članica INQAAHE-a i CEENQA-e. Agencija ima status pridruženog člana u ENQA-i što predstavlja partnerski odnos Agencije i ove ugledne evropske asocijacije.

ENQA i EQAR imaju izuzetno stroge kriterije za prijem punopravnih članova. Osnovni je preduslov da agencija koja aplicira za članstvo dvije godine kontinuirano provodi aktivnosti na eksternom osiguranju kvaliteta u visokom obrazovanju, a osnovni kriterij prijema je da su te aktivnosti usklađene s ESG-ijem. Budući da Agencija ne ispunjava osnovni preduslov dvogodišnjih aktivnosti na eksternom osiguranju kvaliteta, punopravno članstvo u ENQA-i i izlistavanje u EQAR-u je cilj koji će Agencija ispuniti u drugoj fazi, podnoseći aplikaciju dvije godine nakon što krene prva akreditacija.

5.1. Saradnja sa regionalnim i evropskim agencijama za osiguranje kvaliteta i učešće na međunarodnim forumima za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju

U izvještajnom periodu nastavljena je saradnja sa agencijama za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju iz regiona, kao i sa drugim evropskim i međunarodnim tijelima iz ove oblasti. Agencija je zaključila Memorandum o razumijevanju s Nacionalnim centrom za akreditaciju iz Rusije.

Dobri odnosi i saradnja sa evropskim agencijama i tijelima, kao i učešće u međunarodnim projektima i forumima imaju za cilj unapređenje međunarodnog kredibiliteta Agencije i prenos pozitivnih iskustava i evropskih praksi u sistem osiguranja kvaliteta u Bosni i Hercegovni. U izvještajnom periodu direktor Agencije učestvovao je na ENQA seminaru „Osiguranje kvaliteta i kvalifikacioni okvir“ u Dublinu, Irska, Forumu ENQA-e u Parizu, Francuska, Godišnjoj konferenciji EURASHE „Implementacija unutrašnjeg i vanjskog osiguranja kvaliteta“ u Nikoziji, Kipar, Generalnoj skupštini ENQA-e u Bazelu, Švajcarska, 7. Forumu za osiguranje kvaliteta u Talinu, Estonija, Okruglom stolu i seminaru AQAIIW u Kairu, Egipat.

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta bila je domaćin Generalnoj skupštini i godišnjem seminaru Mreže agencija za osiguranje kvaliteta u centralnoj i istočnoj Evropi (CEENQA). Seminar u Sarajevu pod nazivom „Novi izazovi evropskog osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju“ okupio je predstavnike evropskih agencija za osiguranje kvaliteta, članica CEENQA-e, međunarodne i domaće stručnjake za osiguranje kvaliteta, te predstavnike visokoškolskih ustanova iz Bosne i Hercegovine.

Zahvaljujući članstvu u asocijacijama za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju, Agencija je dobila pristup ENQA Projektu koji je finansirao UNESCO-a i Globalna inicijativa za izgradnju kapaciteta i osiguranje kvaliteta Svjetske banke ([GIQAC](#)) pod nazivom „Provođenje ESG-a u regiji Balkana“, što je omogućilo da tri predstavnika Agencije, o trošku organizatora, učestvuju u radu ENQA-GIQAC seminara u Zagrebu, te „peer learning“ studijskoj posjeti AZVO, Hrvatska. Cilj Projekta je podrška regionalnim agencijama za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju radi usklađivanja sa međunarodnim standardima, kao što su Standardi i smjernice za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja (ESG), te formiranje zajedničke baze stručnjaka za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju.

6. PROVOĐENJE MEĐUNARODNO FINANSIRANIH PROJEKATA

Putem ove vrste aktivnosti, Agencija prima međunarodnu pomoć, koja se uglavnom sastoji od tehničke pomoći, bilo putem konsultacija i prisutnosti evropskih eksperata u ključnim aktivnostima Agencije, bilo putem razmjene iskustava s ciljem podrške institucionalnom razvoju Agencije i njenog osoblja. Kroz dio ovih projekata Agencija prima i donacije u opremi.

6.1. Projekat „Podrška uspostavljanju i funkcioniranju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta“

Projekat „Podrška uspostavljanju i funkcionisanju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta 2009-2011“ nakon 32 mjeseca implementacije uspješno je okončan 31.05.2012.godine. Projekat je finansirala Austrijska razvojna agencija, a implementirala Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta. Glavni cilj projekta je uspostavljanje i implementacija funkcionalnog i efikasnog sistema za razvoj politika u osiguranju kvaliteta u visokom obrazovanju.

Osnovne komponente projekta su:

- institucionalno jačanje i izgradnja kapaciteta Agencije,
- nabavka tehničke i IT opreme,
- podizanje svijesti javnosti o značaju osiguranja kvaliteta,
- upravljanje projektom.

U periodu od 01. januara do 31. maja 2012.godine, uspješno su realizovane završne projektne aktivnosti.

Studenti, jedna od ciljnih grupa ovog projekta, bili su učesnici trodnevnog seminara koji je održan u periodu od 29. do 31.03.2012.godine u Banjaluci. Ovaj događaj je okupio 54 studenta javnih i privatnih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini. Cilj seminara bio je podizanje svijesti studenata o značaju visokog obrazovanja i njihove uloge u osiguranju kvaliteta i procesu akreditacije visokoškolskih ustanova. Seminar je bio prilika da se dodatno unaprijede vještine studenata u cilju njihovog aktivnijeg pristupa i učešća, zatim da se uspostave međusobni kontakti, te da se definišu mogući načini diseminacije relevantnih informacija široj studentskoj populaciji. Pored predstavnika Agencije, seminar je organizovan u saradnji sa Omladinskom informativnom agencijom (OIA).

U okviru projekta, 19.aprila, Agencija je organizovala radni sastanak sa nadležnim obrazovnim vlastima na temu "Uloga nadležnih obrazovnih vlasti u postupcima akreditacije". Događaj u Banjaluci okupio je predstavnike Ministarstva prosvjete i kulture RS, Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke, kantonalnih ministarstava obrazovanja, Odjeljenja za obrazovanje u Vladi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Agencije za akreditaciju visokoškolskih ustanova Republike Srpske.

U maju su održana dva vrlo značajna događaja u organizaciji projekta „Podrška uspostavljanju i funkcionisanju Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta 2009-2011“.

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta bila je domaćin Generalnoj skupštini i godišnjem seminaru Mreže agencija za osiguranje kvaliteta u centralnoj i istočnoj Evropi (CEENQA). Seminar u Rektoratu Univerziteta u Sarajevu pod nazivom „Novi izazovi evropskog osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju“ okupio je predstavnike evropskih agencija za osiguranje kvaliteta, članica CEENQA-e, međunarodne i domaće stručnjake za osiguranje kvaliteta, te predstavnike visokoškolskih ustanova iz Bosne i Hercegovine.

31. maja održana je radionica pod nazivom „U susret prvoj akreditaciji – iskustva komisija za akreditaciju i samoevaluacijskih timova“. Glavni cilj ove radionice bio je okupiti sve učesnike ovog procesa i razmijeniti iskustva koja mogu biti korisna za predstojeći proces akreditacije visokoškolskih ustanova. Radionica je bila prilika da predstavnici svih učesnika u pilot akreditaciji 33 studijska programa na 8 javnih univerziteta u BiH, prenesu svoja iskustva i predlože preporuke za budući rad.

U periodu do 31.05. uspješno je realizovana evaluacija i finansijska revizija cjelokupnog projekta.

6.2. Ostali međunarodni projekti

- **Program za jačanje javnih institucija u BiH (GIZ)**

Program jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini (SPI) pokrenut je 2010. godine sa ciljem podrške državnim institucijama u poboljšanju kvaliteta pruženih usluga i boljeg

ispunjavanja potreba građana. Projekat po nalogu Vlade Savezne Republike Njemačke implementira GIZ (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit).

Glavni partner u Bosni i Hercegovini je Kancelarija koordinatora za reformu javne uprave. Budžet za prvu fazu sa trajanjem od avgusta 2010. do jula 2013. godine je 5,7 miliona eura. Pored Kancelarije koordinatora za reformu javne uprave, korisnici programa su Centralna banka Bosne i Hercegovine, Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Agencija za javne nabavke Bosne i Hercegovine i Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, a nakon konsultacija u ovaj program uključena je i Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta.

Program jačanja javnih institucija u Bosni i Hercegovini pruža prilagođena rješenja koristeći brz i fleksibilan pristup, slušajući partnere i odgovarajući na njihove potrebe. Program pomaže partnerskim institucijama pri identificiranju međuinstitucionalnih sinergija, prepoznavanju i korištenju potencijala na osnovu resursa Programa i provođenju reformskih mjera zasnovanih na učinkovitosti, djelotvornosti, otvorenosti, transparentnosti i odgovornosti. U prvoj fazi urađena je organizacijska analiza Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, a na osnovu toga u toku 2013. godine i strateški plan koji će uključiti monitoring i evaluaciju. Na osnovu rezultata organizacijske analize, predložiće se set aktivnosti koje će ojačati organizacijske kapacitete Agencije.

- **Reforma finansiranja visokog obrazovanja**

„Reforma finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini“ je projekat koji finansira Evropska unija, a glavni nosilac projekta u Bosni i Hercegovini je Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine. Ovaj projekat Evropska unija finansira iz sredstava Instrumenata za pretpristupnu pomoć (IPA 2009). Glavni cilj projekta je podrška razvoju efikasnog, djelotvornog i solidnog sistema visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini u skladu sa evropskim trendovima i standardima.

Svrha projekta, tj. neposredni očekivani rezultat je poboljšanje, modernizacija sistema finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini kako bi se izgradio sistem koji je ekonomski održiv i efikasan.

Projekat provodi konzorcij na čelu sa Hulla & Co Human Dynamics u partnerstvu sa ABU Consult Berlin GmbH (DE), Međunarodnim institutom za planiranje obrazovanja (IIEP-UNESCO (FR), Njemačkom službom za akademsku razmjenu (DAAD) i Institutom za hidrotehniku Građevinskog fakulteta Sarajevo (BiH).

- **Strateški razvoj visokog obrazovanja i standarda kvalifikacija**

Strateški razvoj visokog obrazovanja i standarda kvalifikacija je projekat Vijeća Evrope i Evropske unije u BiH. Glavni cilj projekta je poboljšati i razviti ljudske resurse i institucionalne kapacitete o poduzetničkom učenju i visokom obrazovanju, uključujući sistem osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju, ali i sistem vrednovanja kvalifikacija koji jednako prepoznaje sve forme učenja.

Partneri na implementaciji projekta su: Rektorska konferencija Bosne i Hercegovine, visokoškolske ustanove, studentske organizacije, Konferencija ministara obrazovanja Bosne i Hercegovine, nadležni obrazovni organi u Bosni i Hercegovini, Centar za informisanje i priznavanje dokumenata, Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta i drugi partneri.

Agencija aktivno učestvuje u realizaciji šest „Tempus” projekata orijentisanih na osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju. Kroz ove projekte, Agencija će osnažiti svoje kapacitete (ljudske, prije svega), te će kroz njih osnažiti regionalnu i međunarodnu saradnju:

- *Jačanje sistema osiguranja kvaliteta na visokoškolskim ustanovama Zapadnog Balkana i podrška nacionalnom i regionalnom planiranju* (Strengthening Quality Assurance System within Western Balkan HEIs in Support of National and Regional Planning – CUBRIK) - Aplikant je Univerzitet Alikante, Španija – Cilj ovoga projekta je ojačati kapacitete visokoškolskih ustanova za uspostavljanje adekvatnog unutrašnjeg sistema kvaliteta, ojačati agencije za osiguranje kvaliteta, te osnažiti regionalnu saradnju. Projekat se u potpunosti bazira na dosljednom sprovođenju ESG-a.
- *EU Standardi za akreditaciju studijskih programa na BH univerzitetima* (EU standards for accreditation of study programs on BH universities –ESABIH) - aplikant je *Katholieke Hogeschool Sint-Lieven*, Belgija – Ovim projektom su izrađeni Kriteriji za akreditaciju studijskih programa, te je na osnovu razvijenih kriterija sprovedena pilot akreditacija 33 studijska programa sa 8 javnih univerziteta.
- *Strateški menadžment visokoškolskih ustanova baziran na integrisanom sistemu osiguranja kvaliteta* (Strategic Management of Higher Education Institutions Based on Integrated Quality Assurance System – SHEQA). Nositelj projekta je *Katholieke Hogeschool Sint-Lieven* iz Belgije, a partner iz Bosne i Hercegovine je Sveučilište u Mostaru. Cilj ovog projekta je razviti ključne indikatore performansi (KPI) visokoškolskih ustanova koji bi koristili menadžmentu ustanove da prati indikatore progresa, ali i ministarstvima i agencijama za odlučivanje o ustanovama. Kroz projekat će biti razvijen informacijski sistem za podršku KPI.
- *Izgradnja kapaciteta za strukturalnu reformu u visokom obrazovanju u zemljama zapadnog Balkana* (Building Capacity for Structural Reform in Higher Education of Western Balkan Countries – STREW). Nositelj projekta je Univerzitet u Novom Sadu. Ovaj regionalni Tempus projekat se bavi izgradnjom institucionalnog sistema u državama zapadnog Balkana koji bi osnažio i ubrzao reforme, te razvoj visokog obrazovanja.
- *Izgradnja osiguranja kvaliteta u doktorskim studijima* (Embedding Quality Assurance in Doctoral Education - EQADE) – nositelj projekta je WUS Austrija i Medicinski fakultet Univerziteta u Hajdelbergu, Njemačka. Cilj projekta je razviti

model, za doktorske studije u Bosni i Hercegovini, utemeljen na Salzburškim kriterijima.

- *Benchmarking kao alat za poboljšanje učinka visokoškolskih ustanova* (Benchmarking as a tool for improvement of higher education institution performance - BIHTEK) – nosilac projekta je Katholieke Hogeschool Sint-Lieven, Belgija. Cilj ovog projekta je predstavljanje metodologije „benchmarkinga“ na univerzitetima u BiH kao moderne metode upravljanja i kao efikasne metode za poboljšanje kvaliteta.

7. ZAKLJUČAK

U izvještajnom periodu rad Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta odvijao se većim dijelom u skladu sa Programom rada za 2012. godinu koji je usvojen na 18. sjednici Upravnog odbora Agencije, održanoj 28.05.2012. godine, nakon čega je Program dostavljen na usvajanju Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

U 2012. godini Agencija je privela kraju donošenje podzakonskih akata iz svoje nadležnosti. To je stvorilo mogućnost da se u budućnosti posveti izvršenju ostalih alineja članova 48. i 49. Okvirnog zakona, koji će predstavljati kontinuirani proces. U budućem periodu Agencija će posebno snažiti kapacitete za izradu analiza, izvještaja i preporuka, kako bi efikasno i zakonito djelovala na razvoj visokog obrazovanja. Također će izvršavati svoje redovne nadležnosti u oblasti akreditacije po članu 49. Okvirnog zakona.

U budućem periodu se, takođe, očekuje intenziviranje i završetak procesa akreditacije. Tek nakon njegovog završetka biće moguće utvrditi kakav je kvalitet visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, a posebno u odnosu na evropske standarde u ovoj oblasti.

Kako je kontinuiran razvoj međunarodne saradnje i jačanje međunarodnog kredibiliteta od posebnog interesa za Agenciju, u izvještajnom periodu realizirane su aktivnosti koje slijede iz obaveza članstva u međunarodnim asocijacijama uz aktivno učešće predstavnika Agencije u njihovom radu.

S obzirom da je u dijelu perioda izvještavanja na snazi bila Odluka o privremenom finansiranju institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine uz kasnije smanjenje budžetskog zahtjeva, te nemogućnost novog zapošljavanja, Agencija je uložila velike napore da bi uz dati nivo sredstava koji joj je bio na raspolaganju, uspjela da realizuje aktivnosti utvrđene Programom rada.

DIREKTOR

Dr. sc. Husein Nanić